

HOTĂRÂREA CURȚII (Marea Cameră)

22 aprilie 2008*

În cauza C-408/04 P,

având ca obiect un recurs formulat în temeiul articolului 56 din Statutul Curții de Justiție, introdus la 16 septembrie 2004,

Comisia Comunităților Europene, reprezentată de domnii V. Kreuztitz și M. Niejahr, în calitate de agenți, cu domiciliul ales în Luxemburg,

recurentă,

celelalte părți în proces fiind:

Salzgitter AG, reprezentată de J. Sedemund și T. Lübbig, Rechtsanwälte,

reclamantă în primă instanță,

* Limba de procedură: germana.

Republica Federală Germania, reprezentată de domnii M. Lumma și W.-D. Plessing, precum și de doamna C. Schulze-Bahr, în calitate de agenți,

intervenientă în primă instanță,

CURTEA (Marea Cameră),

compusă din domnul V. Skouris, președinte, domnii C. W. A. Timmermans, A. Rosas, K. Lenaerts, A. Tizzano și L. Bay Larsen, președinți de cameră, domnul J. N. Cunha Rodrigues, doamna R. Silva de Lapuerta, domnul M. Ilešič, doamna P. Lindh și domnul J.-C. Bonichot (raportor), judecători,

avocat general: domnul Y. Bot,
grefier: domnul J. Swedenborg, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 6 februarie 2007,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 11 septembrie 2007,

pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Prin recursul formulat, Comisia Comunităților Europene solicită anularea Hotărârii Tribunalului de Primă Instanță al Comunităților Europene din 1 iulie 2004 Salzgitter/Comisia (T-308/00, Rec., p. II-1933, denumită în continuare „hotărârea atacată”), prin care acesta a anulat în parte Decizia 2000/797/CECO a Comisiei din 28 iunie 2000 privind ajutorul de stat acordat de Germania în favoarea Salzgitter AG, Preussag Stahl AG și a filialelor siderurgice ale grupului, regrupate în prezent sub denumirea Salzgitter AG — Stahl und Technologie (SAG) (JO L 323, p. 5, denumită în continuare „decizia în litigiu”). Printr-un recurs incident, Salzgitter AG (denumită în continuare „Salzgitter”) solicită anularea în parte a hotărârii atacate.

Cadrul juridic și situația de fapt

- 2 La punctele 1-5 din hotărârea atacată, Tribunalul a prezentat cadrul juridic astfel:

„1 Articolul 4 CO prevede următoarele:

«În cadrul Comunității, sunt incompatibile cu piața comună a cărbunelui și a oțelului și, în condițiile prevăzute în prezentul tratat, sunt, prin urmare, eliminate și interzise:

[...]

- (c) subvențiile sau ajutoarele acordate de state sau redevențele speciale impuse de acestea, sub orice formă;»

2 Articolul 67 CO prevede următoarele:

«(1) Orice acțiune a unui stat membru care este de natură să producă urmări semnificative asupra condițiilor de concurență în industriile cărbunelui și oțelului trebuie comunicată Comisiei de către guvernul interesat.

(2) Dacă o astfel de acțiune este de natură să creeze, prin creșterea semnificativă, altfel decât printr-o modificare a randamentelor, a diferențelor costurilor de producție, dezechilibre grave, Comisia, după consultarea Comitetului consultativ și a Consiliului, poate lua următoarele măsuri:

- dacă acțiunea acestui stat membru presupune efecte prejudiciabile pentru întreprinderile din domeniul cărbunelui sau al oțelului aflate pe teritoriul său, Comisia poate autoriza acest stat membru să le acorde un ajutor ale cărui valoare, condiții și durată sunt stabilite în acord cu acesta. [...]

- dacă acțiunea acestui stat membru presupune efecte prejudiciabile pentru întreprinderile din domeniul cărbunelui sau al oțelului aflate pe teritoriul altor state membre, Comisia îi adresează o recomandare în vederea remedierii acestora prin măsurile pe care statul membru le va considera cele mai compatibile cu propriul său echilibru economic.

[...]»

3 Articolul 95 primul și al doilea paragraf CO prevede următoarele:

«În toate cazurile neprevăzute în prezentul tratat în care o decizie sau o recomandare a Comisiei apare ca necesară pentru a realiza, în funcționarea pieței comune a cărbunelui și a oțelului, conform dispozițiilor articolului 5, unul dintre obiectivele Comunității, astfel cum sunt definite la articolele 2, 3 și 4, această decizie sau recomandare poate fi adoptată cu avizul conform al Consiliului, hotărând în unanimitate, și după consultarea Comitetului Consultativ.

Aceeași decizie sau recomandare, adoptată în aceeași formă, stabilește eventualele sancțiuni aplicabile.»

- 4 Pentru a răspunde necesității restructurării sectorului siderurgic, de la începutul anilor '80 Comisia a creat, în temeiul articolului 95 CO, o schemă comunitară care autoriza acordarea unor ajutoare de stat acestui sector în anumite situații limitativ prevăzute. Această schemă a suferit modificări succesive, pentru a face față dificultăților conjuncturale din industria siderurgică. Deciziile succesive adoptate în acest sens sunt numite în general «codurile privind ajutoarele acordate siderurgiei».
- 5 La 18 decembrie 1996, Comisia a adoptat Decizia nr. 2496/96/CECO de instituire a normelor comunitare pentru ajutoarele acordate siderurgiei (JO L 338, p. 42),

care constituie al șaselea cod privind ajutoarele acordate siderurgiei [denumit în continuare «al șaselea cod privind ajutoarele acordate siderurgiei»]. Această decizie s-a aplicat între 1 ianuarie 1997 și 22 iulie 2002.”

3 La punctele 6-11 din hotărârea atacată, Tribunalul a prezentat istoricul cauzei după cum urmează:

„6 Salzgitter [...] este un grup care operează în sectorul siderurgic și care regrupează Preussag Stahl AG și alte întreprinderi care activează în același sector.

7 În Germania, Zonenrandförderungsgesetz (Legea germană privind contribuția la dezvoltarea zonelor aflate de-a lungul frontierei cu fosta Republică Democrată Germană și cu fosta Republică Cehoslovacă, denumită în continuare «ZRFG») a fost adoptată la 5 august 1971 și aprobată, ca și modificările sale ulterioare, prin [decizia] Comisiei [(denumită în continuare «Decizia din 1971»)], după examinarea dispozițiilor sale în lumina articolului 92 din Tratatul CE (devenit, după modificare, articolul 87 CE) și a articolului 93 din Tratatul CE (devenit articolul 88 CE). Ultimele modificări ale ZRFG au fost aprobate de Comisie ca ajutoare de stat compatibile cu Tratatul CE (JO 1993, C 3, p. 3). ZRFG a expirat definitiv în 1995.

8 Încă de la început, articolul 3 din ZRFG prevedea ajutoare fiscale sub forma amortizărilor derogatorii («Sonderabschreibungen») și a rezervelor scutite de impozit («steuerfreie Rücklagen») pentru investițiile realizate în orice sediu al unei întreprinderi situat de-a lungul frontierei cu fosta Republică Democrată Germană și cu fosta Republică Cehoslovacă. Amortizările derogatorii constau în posibilitatea de a înscrie în bilanțul societății amortizări, aferente investițiilor subvenționabile, mai ridicate decât cele prevăzute de dreptul comun în primul an sau în primii ani după realizarea respectivelor investiții ale întreprinderii în

cauză. Aceasta determina pentru întreprindere o bază de impozitare redusă și, prin urmare, mai multe lichidități pentru primul an sau primii ani după realizarea investițiilor, oferindu-i un avantaj de trezorerie. Un avantaj similar era obținut de întreprindere prin intermediul rezervelor scutite de impozit. Amortizările derogatorii și rezervele scutite de impozit nu erau totuși cumulabile.

- 9 După ce a descoperit în rezultatele financiare ale Preussag Stahl AG, una dintre societățile [...] Salzgitter [...], că în perioada 1986-1995 îi fuseseră acordate mai multe ajutoare în temeiul articolului 3 din ZRFG, Comisia, prin scrisoarea din 3 martie 1999, a informat Republica Federală Germania despre decizia sa de a deschide procedura prevăzută la articolul 6 alineatul (5) din al șaselea cod privind ajutoarele acordate siderurgiei cu privire la ajutoarele acordate de [Republica Federală] Germania societății Preussag Stahl AG și celorlalte filiale siderurgice [ale] Salzgitter [...]. Prin decizia menționată, publicată la 24 aprilie 1999 în *Jurnalul Oficial al Comunităților Europene* (JO C 113, p. 9), Comisia a invitat părțile interesate să prezinte observații cu privire la ajutoarele în cauză.

- 10 În cadrul procedurii administrative, Comisia a primit comentariile autorităților germane prin scrisoarea din 10 mai 1999, precum și observațiile singurului terț interesat care a intervenit, UK Steel Association, pe care le-a transmis Republicii Federale Germania.

- 11 La 28 iunie 2000, Comisia a adoptat [decizia în litigiu], în temeiul căreia amortizările derogatorii și rezervele scutite de impozit prevăzute la articolul 3 din ZRFG și de care a beneficiat [Salzgitter] pentru o bază subvenționabilă de 484 de milioane și, respectiv, de 367 de milioane de mărci germane au fost considerate ajutoare de stat incompatibile cu piața comună. Conform articolelor 2 și 3 din decizia [în litigiu], Comisia a dispus ca Republica Federală Germania să recupereze respectivele ajutoare de la beneficiarii acestora și a invitat-o să indice condițiile exacte ale recuperării acestora.”

Acțiunea în fața Tribunalului și hotărârea atacată

- 4 Prin cererea depusă la grefa Tribunalului la 21 septembrie 2000, Salzgitter a introdus o acțiune în anulare împotriva deciziei în litigiu.

- 5 Prin Ordonanța din 29 martie 2001, s-a admis intervenția Republicii Federale Germania în sprijinul concluziilor Salzgitter.

- 6 În hotărârea atacată, Tribunalul a apreciat că Comisia aplicase în mod întemeiat articolul 4 litera (c) CO, iar nu articolul 67 CO, ajutoarelor acordate Salzgitter.

- 7 Pentru a ajunge la această concluzie, Tribunalul a precizat, la punctele 111-115 din hotărârea atacată, printre altele, că articolul 4 litera (c) CO și articolul 67 CO vizează două domenii distincte, articolul 67 CO neapartinând domeniului ajutoarelor de stat, și că incertitudinile legate de evoluțiile regimului juridic al ajutoarelor nespecifice sectoarelor cărbunelui și oțelului, cu ocazia adoptării succesive a primelor trei coduri privind ajutoarele acordate siderurgiei, nu erau susceptibile să modifice interpretarea acestuia.

- 8 Pe de altă parte, Tribunalul a respins ca nefondate argumentele Salzgitter referitoare la interpretarea greșită dată de Comisie noțiunii de ajutor de stat și articolului 95 CO, precum și la lipsa motivării deciziei în litigiu.

- 9 În schimb, Tribunalul a apreciat că Comisia nu putea, fără a încălca principiul securității juridice, să ceară restituirea ajutoarelor acordate Salzgitter între 1986 și 1995 și a anulat articolele 2 și 3 din decizia în litigiu, referitoare la obligația Republicii Federale Germania de a recupera ajutoarele de stat vizate prin această decizie.
- 10 Pentru a ajunge la constatarea încălcării principiului securității juridice, Tribunalul a apreciat, la punctul 174 din hotărârea atacată, că situația care rezulta din adoptarea celui de al doilea și a celui de al treilea cod privind ajutoarele acordate siderurgiei crease o situație juridică ambiguă în ceea ce privește efectele Deciziei din 1971 și ale obligației de a notifica ajutoarele acordate Salzgitter ulterior adoptării celui de al treilea cod menționat, în temeiul articolului 6 din acesta.
- 11 În continuare, la punctul 179 din hotărârea atacată, Tribunalul a constatat că, în urma transmiterii de către Salzgitter a raportului de activitate și a rezultatelor financiare pentru anii 1987 și 1988, Comisia avusese cunoștință de ajutoarele acordate Salzgitter în temeiul ZRFG.
- 12 Tribunalul a dedus din aceasta, la punctul 180 din hotărârea atacată, că situația incertă și lipsită de claritate, adăugată lipsei prelungite de reacție din partea Comisiei, în pofida faptului că avea cunoștință despre ajutoarele de care beneficiase Salzgitter, crease, cu încălcarea obligației de diligență care revine acestei instituții, o situație echivocă, pe care Comisia era obligată să o clarifice înainte de a putea să întreprindă orice acțiune în scopul de a ordona restituirea ajutoarelor deja acordate. Prin urmare, Tribunalul a apreciat, la punctul 182 din hotărârea atacată, că Comisia nu putea, fără să încalce principiul securității juridice, să ceară restituirea ajutoarelor acordate Salzgitter în perioada 1986-1995.
- 13 În aceste împrejurări, Tribunalul a considerat că este inutil să se pronunțe cu privire la calcularea valorii ajutoarelor vizate prin decizia în litigiu.

Concluziile părților

- 14 Prin recursul formulat, Comisia solicită Curții anularea hotărârii atacate, trimiterea cauzei la Tribunal și obligarea Salzgitter la plata cheltuielilor de judecată.
- 15 Salzgitter solicită respingerea recursului și, printr-un recurs incident, solicită anularea hotărârii atacate în măsura în care aceasta a respins în parte acțiunea sa, precum și anularea articolului 1 din decizia în litigiu, care califică drept „ajutor de stat” amortizările derogatorii și rezervele scutite de impozit de care a beneficiat în temeiul ZRFG. Acesta solicită de asemenea obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată aferente procedurilor în fața celor două instanțe.
- 16 Republica Federală Germania solicită respingerea recursului Comisiei, anularea hotărârii atacate în măsura în care aceasta a respins în parte acțiunea Salzgitter și anularea articolului 1 din decizia în litigiu.

Cu privire la recursul incident

- 17 În cazul în care Curtea admite recursul incident formulat de Salzgitter, nu va fi necesar să se pronunțe asupra recursului principal, care va fi rămas fără obiect. Prin urmare, trebuie examinat în primul rând recursul incident.

Cu privire la primul motiv

- 18 Prin primul motiv, împărțit în trei aspecte, Salzgitter invocă o încălcare a articolului 4 litera (c) CO și a articolului 67 CO.

Cu privire la primul aspect al primului motiv

— Argumentele părților

- 19 Prin primul aspect al primului motiv, Salzgitter apreciază că Tribunalul a comis o eroare de drept atunci când a considerat că Comisia aplicase în mod întemeiat ajutoarelor vizate prin decizia în litigiu articolul 4 litera (c) CO, iar nu articolul 67 CO (Hotărârile din 10 mai 1960, *Compagnie des hauts fourneaux et fonderies de Givors și alții/Înalta Autoritate*, 27/58-29/58, Rec., p. 501, 523, Hotărârea din 23 februarie 1961, *De Gezamenlijke Steenkolenmijnen in Limburg/Înalta Autoritate*, 30/59, Rec., p. 1, 47, și Hotărârea din 20 septembrie 2001, *Banks, C-390/98*, Rec., p. I-6117, punctul 88).
- 20 În opinia Salzgitter, din Hotărârea din 10 decembrie 1969, *Comisia/Franța (6/69 și 11/69, Rec., p. 523)*, nu ar rezulta că ajutoarele nespecifice sectorului cărbunelui și al oțelului ar fi fost deja interzise prin articolul 4 litera (c) CO înaintea adoptării primului cod privind ajutoarele acordate siderurgiei.
- 21 Guvernul german prezintă argumente similare celor prezentate de Salzgitter.

- 22 Acesta mai arată că Tratatul CECO nu a creat decât o integrare parțială, limitată la sectoarele cărbunelui și oțelului.
- 23 Acesta subliniază că, având în vedere interpretarea largă a noțiunii „ajutor de stat” prevăzută la articolul 87 CE, reținută de asemenea pentru noțiunea „ajutor” prevăzută la articolul 4 litera (c) CO (Hotărârea din 1 decembrie 1998, Ecotrade, C-200/97, Rec., p. I-7907), aplicarea articolului 4 litera (c) CO unor ajutoare precum cele vizate prin decizia în litigiu ar avea ca efect lipsirea articolului 67 CO de orice efect util.
- 24 Neaplicarea articolului 4 litera (c) CO unor ajutoare care nu sunt acordate exclusiv unor întreprinderi siderurgice nu ar reduce controlul exercitat de Comisie asupra ajutoarelor de stat, întrucât articolele 87 CE, 88 CE și 67 CO se aplică acestor ajutoare. O interzicere a acestor ajutoare ar restrânge în mod ilegal domeniul de aplicare a scutiilor prevăzute la articolul 87 alineatul (3) literele (a)-(e) CE.
- 25 Același guvern arată că termenii „oricare ar fi forma acestora” utilizați la articolul 4 litera (c) CO urmăresc numai să distingă însăși noțiunea de ajutor de stat de condițiile de acordare a ajutoarelor și că nu permit extinderea aplicării acestei dispoziții la ajutoare precum cele vizate prin decizia în litigiu.
- 26 Acesta consideră că Hotărârea Comisia/Franța, citată anterior, consacră aplicarea articolului 67 CO ajutoarelor nespecifice sectorului cărbunelui și al oțelului și că această hotărâre a fost confirmată prin Hotărârea din 6 iulie 1971, Țările de Jos/Comisia (59/70, Rec., p. 639), și prin Hotărârea Banks, citată anterior.

- 27 Acesta apreciază că Republica Federală Germania și-a îndeplinit obligațiile de notificare prin notificarea ZRFG către Comisie în temeiul articolelor 87 CE și 88 CE și subliniază că acest stat membru nu era supus unei obligații de informare în temeiul articolului 67 alineatul (1) CO în măsura în care ZRFG nu era susceptibilă să producă efecte semnificative asupra condițiilor de concurență în industriile cărbunelui și oțelului în sensul acestei din urmă dispoziții.
- 28 La rândul său, Comisia susține că jurisprudența invocată de Salzgitter prevede în realitate că articolul 67 CO nu se aplică ajutoarelor de stat, ci numai măsurilor generale pe care statele membre le pot adopta în cadrul politicii lor economice și sociale sau măsurilor sectoriale care nu privesc în mod specific industria siderurgică sau a cărbunelui. Potrivit Comisiei, articolul 4 litera (c) CO se aplică în schimb ajutoarelor chiar și când acestea au un caracter general (a se vedea în special Hotărârea De Gezamenlijke Steenkolenmijnen in Limburg/Înalta Autoritate, citată anterior).
- 29 Comisia apreciază că guvernul german interpretează greșit jurisprudența, întrucât omite să distingă între măsurile generale și schemele de ajutor global aplicabile, și că niciodată Curtea nu s-a referit, în hotărârile pe care le invocă acesta, la schemele generale de ajutor.
- 30 Aceasta subliniază că, în orice caz, chiar dacă articolul 67 CO ar fi fost aplicabil în speță, nu fusese informată de către Republica Federală Germania, conform articolului 67 alineatul (1) CO, despre intenția acesteia de a aplica ZRFG întreprinderilor din sectorul siderurgic și că acest stat membru nu se putea prevala de o autorizare, fie și implicită, a ajutoarelor vizate prin decizia în litigiu în temeiul acestei dispoziții.

— Aprecierea Curții

- 31 Mai întâi, trebuie să se arate că, în timp ce articolul 4 litera (c) CO interzice ajutoarele de stat pentru întreprinderile siderurgice și carbonifere, fără să distingă între ajutoarele individuale și ajutoarele acordate pe baza unei scheme de ajutor de stat, articolul 67 CO nu se referă în mod expres la ajutoarele de stat decât cu titlu de măsuri de protecție susceptibile de a fi autorizate de către Comisie în temeiul alineatului (2) prima liniuță al acestui articol, în favoarea întreprinderilor siderurgice și carbonifere, atunci când acestea sunt dezavantajate din punct de vedere concurențial ca urmare a măsurilor de politică economică generală.
- 32 În continuare, rezultă dintr-o jurisprudență constantă că articolele 4 CO și 67 CO vizează două domenii distincte, primul eliminând și interzicând anumite intervenții ale statelor membre în domeniul pe care Tratatul CECO îl supune competenței comunitare, iar al doilea urmărind să contracareze încălcările concurenței pe care exercitarea competențelor păstrate de către state le provoacă în mod inevitabil (a se vedea Hotărârea Banks, citată anterior, punctul 88 și jurisprudența citată). Curtea deduce din aceasta că articolul 67 CO vizează măsurile generale pe care statele membre le pot adopta în cadrul politicilor economice și sociale și măsurile adoptate de statele membre în alte sectoare decât industriile oțelului sau cărbunelui, însă care sunt de natură să influențeze semnificativ condițiile de concurență în industriile menționate (Hotărârea Banks, citată anterior, punctul 88).
- 33 Curtea a hotărât de asemenea că intervențiile vizate la articolul 67 CO nu pot fi cele pe care articolul 4 CO le declară incompatibile cu piața comună a cărbunelui și a oțelului, eliminate și interzise oricare ar fi forma acestora (Hotărârea De Gezamenlijke Steenkolenmijnen in Limburg/Înalta Autoritate, citată anterior, pagina 44). Curtea a subliniat printre altele că, într-adevăr, nu poate fi acceptat faptul că redactorii Tratatului CECO au decis la articolul 4 litera (c) CO că subvențiile sau ajutoarele

acordate sub orice formă de către statele membre erau eliminate și interzise, pentru ca apoi să declare la articolul 67 CO că, și fără a fi fost autorizate de către Comisie, aceste ajutoare pot fi admise, cu respectarea măsurilor recomandate de către aceasta pentru a le atenua sau pentru a le îndrepta consecințele (Hotărârea De Gezamenlijke Steenkolenmijnen in Limburg/Înalta Autoritate, citată anterior, pagina 43).

³⁴ Curtea a mai precizat că articolul 67 alineatul (2) prima liniuță CO, care permite, prin derogare de la articolul 4 CO, acordarea unor ajutoare de stat cu titlu de măsuri de protecție întreprinderilor vizate la articolul 80 CO, nu distinge între ajutoarele specifice sectorului cărbunelui și al oțelului și cele care se aplică acestui sector în temeiul unei măsuri generale (Hotărârea Comisia/Franța, citată anterior, punctul 43). Curtea a mai hotărât că un nivel preferențial de rescontare la export constituie un ajutor care trebuie, în speță, să fie autorizat de către Comisie în temeiul articolului 67 alineatul (2) CO în măsura în care acesta ar viza sectorul reglementat de Tratatul CECO (Hotărârea Comisia/Franța, citată anterior, punctul 44).

³⁵ În sfârșit, un ajutor de stat acordat unei întreprinderi ce intră sub incidența Tratatului CECO determină efecte anticoncurențiale identice, indiferent dacă este vorba despre un ajutor individual sau despre un ajutor acordat în temeiul unei scheme de ajutor de stat care nu este specifică sectorului cărbunelui și al oțelului.

³⁶ Având în vedere precizările de mai sus, trebuie, prin urmare, să se considere că articolul 4 litera (c) CO se aplică ajutoarelor de stat acordate unor întreprinderi siderurgice și carbonifere în temeiul unei scheme de ajutor de stat care nu este specifică sectorului cărbunelui și al oțelului.

37 Contrar susținerilor guvernului german, această interpretare nu aduce atingere efectului util al articolului 67 CO. Într-adevăr, unele măsuri de politică generală pot fi de natură să producă urmări semnificative asupra condițiilor de concurență în industriile cărbunelui și oțelului în sensul articolului 67 alineatul (1) CO, fără să constituie însă un ajutor de stat.

38 În speță, este cert că Salzgitter este o întreprindere care intră sub incidența Tratatului CECO și că ajutoarele vizate prin decizia în litigiu nu constituie măsuri de protecție ce intră în sfera de aplicare a articolului 67 alineatul (2) prima liniuță CO.

39 Rezultă că Tribunalul nu a comis o eroare de drept atunci a hotărât că în mod întemeiat Comisia a considerat că articolul 4 litera (c) CO, iar nu articolul 67 CO, era aplicabil ajutoarelor vizate prin decizia în litigiu.

40 Prin urmare, primul aspect al primului motiv nu poate avea câștig de cauză și trebuie să fie respins.

Cu privire la al doilea aspect al primului motiv

— Argumentele părților

41 Prin al doilea aspect al primului motiv, Salzgitter apreciază că Tribunalul a comis o eroare de drept atunci când a considerat că în mod întemeiat Comisia a aplicat

articolul 4 litera (c) CO, iar nu articolul 67 CO, ajutoarelor vizate prin decizia în litigiu, în măsura în care Comisia nu era competentă să extindă, printr-un cod privind ajutoarele acordate siderurgiei, domeniul de aplicare al articolului 4 litera (c) CO.

⁴² Salzgitter consideră că articolul 95 alineatele (1) și (2) CO nu oferă un temei juridic suficient pentru o astfel de modificare a Tratatului CECO și că ar fi trebuit respectată procedura prevăzută la articolul 96 CO, în versiunea anterioară, sau cel puțin procedura de „revizuire mică a tratatului” prevăzută la articolul 95 al treilea și al patrulea paragraf CO (Avizul 1/59 din 17 decembrie 1959, Rec., p. 533).

⁴³ Comisia susține că nu s-a efectuat nicio revizuire a Tratatului CECO, cuprinsul articolului 4 litera (c) CO fiind nemodificat de la 23 iulie 1952.

— Aprecierea Curții

⁴⁴ Având în vedere răspunsul dat la primul aspect al primului motiv, trebuie să se considere că al doilea aspect al acestuia este nefondat, pentru aceleași motive ca acelea expuse pentru primul aspect menționat, și că acesta trebuie, prin urmare, să fie respins.

Cu privire la al treilea aspect al primului motiv

— Argumentele părților

45 Prin al treilea aspect al primului motiv, Salzgitter susține că, la punctul 112 și următoarele din hotărârea atacată, Tribunalul a prezentat în mod greșit practica decizională a Comisiei în această materie. Acesta apreciază că încă de la intrarea în vigoare a Tratatului CECO, iar nu de la începutul anilor '70, Comisia a considerat că articolul 4 litera (c) CO se aplica numai ajutoarelor specifice sectorului cărbunelui și al oțelului (a se vedea în acest sens raportul publicat de Înalta Autoritate a CECO în 1963, intitulat „Tratatul CECO în perioada 1952-1962”). Aceasta invocă de asemenea existența unei practici diferite a Comisiei în ceea ce privește interpretarea articolului 4 litera (c) CO și a articolului 67 CO, cu privire la ajutoarele acordate întreprinderilor carbonifere față de cele acordate întreprinderilor siderurgice.

46 În opinia Comisiei, faptul că, înainte de adoptarea celui de al treilea cod privind ajutoarele acordate siderurgiei, a pledat pentru un punct de vedere diferit nu prezintă importanță pentru ajutoarele acordate Salzgitter, întrucât acest punct de vedere nu a fost înscris în niciun act individual susceptibil să devină definitiv adresat acestei întreprinderi înainte de 1 ianuarie 1986, dată la care a intrat în vigoare al treilea cod menționat.

— Aprecierea Curții

47 Trebuie să se constate că analiza practicii decizionale a Comisiei cu privire la ajutoarele acordate întreprinderilor ce intră sub incidența Tratatului CECO nu poate influența interpretarea pe care Tribunalul trebuie să o dea articolului 4 litera (c) CO și articolului 67 CO.

48 Rezultă că al treilea aspect al primului motiv trebuie respins ca inoperant.

49 Primul motiv al recursului incident trebuie, prin urmare, să fie respins în întregime.

Cu privire la al doilea motiv

— Argumentele părților

50 Prin al doilea motiv, Salzgitter arată că Tribunalul, respingând motivul întemeiat pe lipsa de motivare a deciziei în litigiu, a încălcat articolul 5 a patra liniuță CO și articolul 15 primul paragraf CO.

51 Potrivit aprecierilor Salzgitter, Comisia a omis să explice evoluția opiniei sale referitoare la domeniul de aplicare al articolului 4 litera (c) CO și, respectiv, al articolului 67 CO, precum și motivele pentru care aprecierea sa era diferită, în speță, de practica sa decizională în sectorul cărbunelui sau în cauze similare.

52 Guvernul german subliniază că evoluția opiniei Comisiei cu privire la articolul 4 litera (c) CO presupune o motivare mai detaliată a deciziei în litigiu.

53 Comisia arată că practica sa s-a schimbat din momentul adoptării celui de al treilea cod privind ajutoarele acordate siderurgiei și că acest cod este suficient motivat în această privință. Comisia se referă în special la punctul I al treilea și al patrulea din considerentele acestui cod. Comisia respinge existența unei obligații speciale de motivare, apreciind că obligația de motivare care îi revine în această materie nu este supusă decât articolului 95 primul paragraf CO și articolului 15 al treilea paragraf CO.

— Aprecierea Curții

54 Salzgitter susține că Tribunalul a comis o eroare de drept atunci când a apreciat că motivul întemeiat pe lipsa motivării deciziei în litigiu nu era întemeiat și trebuia respins.

55 Se are în vedere o chestiune de drept supusă controlului Curții în cadrul unui recurs (Hotărârea din 20 februarie 1997, Comisia/Daffix, C-166/95 P, Rec., p. I-983).

56 În temeiul unei jurisprudențe constante referitoare la articolul 253 CE și care poate fi transpusă aplicării articolului 15 CO, motivarea unui act cauzator de prejudiciu trebuie să fie adaptată naturii actului în cauză și trebuie să menționeze în mod clar și neechivoc raționamentul instituției autoare a actului, astfel încât să dea posibilitatea persoanelor interesate să ia cunoștință de motivele măsurii luate, iar Curții să își exercite controlul. Nu este obligatoriu ca motivarea să specifice toate elementele de fapt

și de drept pertinente, în măsura în care problema dacă motivarea unui act respectă condițiile impuse de articolul 253 CE trebuie să fie apreciată nu numai prin prisma modului de redactare, ci și în funcție de contextul său și de ansamblul normelor juridice care guvernează materia respectivă (a se vedea Hotărârea din 15 iulie 2004, Spania/Comisia, C-501/00, Rec., p. I-6717, punctul 73 și jurisprudența citată).

- 57 La punctul 184 din hotărârea atacată, Tribunalul a apreciat că controlul judecătoresc pe care îl exercitase în cadrul primelor trei motive invocate de către Salzgitter demonstra suficient că decizia în litigiu respectase obligația de motivare.
- 58 Decizia în litigiu precizează într-adevăr, în mod clar și neechivoc, la punctul 66, analiza prin care Comisia justifică aplicarea articolului 4 litera (c) CO ajutoarelor în cauză. În plus, la punctele 67-76 și 126-133 din această decizie, Comisia expune în detaliu normele specifice prevăzute de codurile privind ajutoarele acordate siderurgiei în vigoare după 1986.
- 59 Așadar, Tribunalul nu a comis o eroare de drept atunci când a apreciat că decizia în litigiu respecta obligația de motivare.
- 60 Al doilea motiv al recursului incident, întemeiat pe lipsa de motivare a deciziei în litigiu, este, prin urmare, neîntemeiat și trebuie respins.
- 61 Pentru aceste motive, recursul incident trebuie respins.

Cu privire la recursul principal

62 Prin primul motiv, împărțit în șase aspecte, Comisia invocă încălcarea articolului 4 litera (c) CO, precum și a celui de al treilea, a celui de al patrulea și a celui de al șaselea cod privind ajutoarele acordate siderurgiei. Prin al doilea motiv, aceasta invocă o încălcare a dreptului său la apărare.

Cu privire la al doilea motiv

— Argumentele părților

63 Prin al doilea motiv, care trebuie examinat mai întâi în condițiile în care acesta pune în discuție legalitatea hotărârii atacate, Comisia invocă faptul că Tribunalul a încălcat dreptul la apărare apreciind că adoptarea succesivă a primelor trei coduri privind ajutoarele acordate siderurgiei crease o situație ambiguă, fără a-i oferi posibilitatea să își prezinte argumentele cu privire la acest aspect.

64 Comisia subliniază că întrebările care i-au fost adresate de Tribunal printr-o scrisoare din 28 iulie 2003 nu ar sugera că i-ar putea fi reproșată o astfel de lipsă de claritate juridică.

65 Salzgitter arată că lipsa de claritate juridică rezultată din adoptarea succesivă a primelor trei coduri privind ajutoarele acordate siderurgiei era menționată la punctul 114 din cererea sa și că, prin urmare, Comisia avusese ocazia să prezinte argumentele sale cu privire la acest aspect.

⁶⁶ Acesta mai arată că Tribunalul nu a încălcat caracterul contradictoriu al procedurii în condițiile în care acesta s-a bazat pe faptele astfel prezentate de Salzgitter în înscrisurile sale prin care urmărea să demonstreze existența unei încălcări a principiului securității juridice (Hotărârea din 14 aprilie 2005, Belgia/Comisia, C-110/03, Rec., p. I-2801, punctul 27).

— Aprecierea Curții

⁶⁷ În speța de față, din dosar și în special din răspunsurile la întrebările scrise adresate de Tribunal prin scrisoarea din 28 iulie 2003 reiese că Comisia a avut ocazia să precizeze evoluția reglementării aplicabile ajutoarelor acordate întreprinderilor siderurgice în temeiul unei scheme generale cu prilejul adoptării succesive a primelor trei coduri privind ajutoarele acordate siderurgiei și să se pronunțe cu privire la efectele, în cadrul Tratatului CECO, ale unei decizii de autorizare adoptate în temeiul articolului 88 CE. Comisia a mai precizat, în acest cadru, că articolul 6 din al treilea cod privind ajutoarele acordate siderurgiei prevedea o obligație de notificare a ajutoarelor acordate Salzgitter în temeiul ZRFG.

⁶⁸ În aceste condiții, susținerea Comisiei potrivit căreia Tribunalul nu i-ar fi dat posibilitatea să discute acest aspect trebuie respinsă.

⁶⁹ În consecință, al doilea motiv al Comisiei trebuie respins ca neîntemeiat.

Cu privire la primul motiv

- 70 Prin intermediul primului motiv, Comisia pune în discuție analiza realizată de Tribunal referitoare la o încălcare a principiului securității juridice din două puncte de vedere. Aceasta susține, în primul rând, că normele aplicabile ajutoarelor în cauză erau foarte clare și, în al doilea rând, că ea nu reacționase cu întârziere față de aceste ajutoare. Rezultă, în opinia acesteia, că analiza de ansamblu realizată de Tribunal pentru a anula partea din decizia în litigiu prin care se dispune recuperarea ajutoarelor respective este viciată de o eroare de drept.
- 71 Comisia susține de asemenea că Tribunalul a comis o eroare de drept atunci când a admis că beneficiarul unui ajutor se poate prevala de o încălcare a principiului securității juridice.

*Cu privire la claritatea regimului juridic aplicabil ajutoarelor în cauză**— Argumentele părților*

- 72 Comisia susține că Tribunalul a comis o eroare de drept atunci când a apreciat că situația juridică ce rezulta din aplicarea concomitentă a Tratatului CECO, a Tratatului CE și a diferitelor coduri privind ajutoarele acordate siderurgiei era incertă și echivocă.
- 73 Comisia contestă mai întâi analiza Tribunalului potrivit căreia adoptarea celui de al doilea și a celui de al treilea cod privind ajutoarele acordate siderurgiei ar fi reprezentat o retragere a autorizației pe care Comisia a acordat-o prin Decizia din 1971 cu privire la ZRFG.

- 74 Comisia susține că autorizația conținută în această decizie, adoptată în temeiul Tratatului CEE, nu putea să producă efecte în cadrul Tratatului CECO și că ajutoarele acordate întreprinderilor siderurgice prevăzute de ZRFG erau interzise înaintea publicării primului cod privind ajutoarele acordate siderurgiei (Hotărârea Comisia/Franța, citată anterior, punctele 41-44). Aceasta apreciază că autorizația acordată prin Decizia din 1971 și cele care au urmat au fost declarate aplicabile întreprinderilor siderurgice numai în temeiul acestui cod și că această autorizare generală, temporară, a expirat la 31 decembrie 1981, dată la care acest cod a ieșit din vigoare (a se vedea în acest sens Hotărârea din 24 septembrie 2002, Falck și Acciaierie di Bolzano/Comisia, C-74/00 P și C-75/00 P, Rec., p. I-7869, punctele 115 și 116).
- 75 Comisia arată de asemenea că articolul 67 CO nu se aplică ajutoarelor de stat și că articolul 4 litera (c) CO interzice ajutoarele „oricare ar fi forma acestora”. Aceasta consideră de asemenea că Republica Federală Germania nu a informat-o cu privire la ajutoarele acordate Salzgitter și că acest stat membru nu poate, prin urmare, să pretindă că aceste ajutoare au fost autorizate de către Comisie în temeiul articolului 67 CO.
- 76 Comisia contestă în continuare analiza Tribunalului potrivit căreia adoptarea celui de al doilea și a celui de al treilea cod privind ajutoarele acordate siderurgiei ar fi reprezentat o ambiguitate suplimentară ca urmare a incertitudinii cu privire la aplicarea articolului 6 din al treilea cod menționat, care prevede obligația notificării ajutoarelor de stat, ajutoarelor acordate întreprinderilor din sectorul siderurgic în temeiul ZRFG, în condițiile în care această schemă de ajutor a făcut deja obiectul unei autorizări în cadrul Tratatului CE.
- 77 Aceasta apreciază că articolul 6 din al treilea cod privind ajutoarele acordate siderurgiei prevede fără nicio ambiguitate obligația de notificare a schemelor de ajutor deja autorizate de Comisie în temeiul Tratatului CE pentru a fi aplicate întreprinderilor siderurgice și că distincția între ajutoarele noi și ajutoarele existente nu este relevantă în cadrul Tratatului CECO, care prevede eliminarea imediată și fără excepție a tuturor ajutoarelor de stat.

- 78 Salzgitter apreciază că Tribunalul nu a comis o eroare de drept și că, în al doilea și în al treilea cod privind ajutoarele acordate siderurgiei sau în orice altă comunicare, Comisia ar fi trebuit să anunțe modificarea interpretării sale cu privire la articolul 4 litera (c) CO (Hotărârea din 29 aprilie 2004, Comisia/Kvaerner Warnow Werft, C-181/02 P, Rec., p. I-5703, punctul 41). Acesta invocă, printre altele, faptul că numeroasele autorizări ale ZRFG de către Comisie, în temeiul Tratatului CE, au dat naștere unei încrederi legitime în legalitatea acestei reglementări.
- 79 Salzgitter apreciază că articolul 4 litera (c) CO nu se aplică măsurilor generale adoptate de statele membre cu privire la întreaga economie, precum ZRFG, fapt confirmat de către Comisie în primul considerent al primului și al celui de al doilea cod privind ajutoarele acordate siderurgiei. În opinia acesteia, Comisia a aplicat retroactiv articolul 4 litera (c) CO, contrar dreptului comunitar și de natură să împiedice deciziile privind investiții pe termen lung (a se vedea în acest sens Hotărârea Falck și Acciaierie di Bolzano/Comisia, citată anterior, punctul 119), iar practica decizională a Comisiei în sectorul huilei, constând în aplicarea articolului 67 CO unor ajutoare nespecifice acestui sector, susține această analiză.
- 80 Salzgitter susține, contrar afirmațiilor Comisiei, că articolul 6 din al treilea cod privind ajutoarele acordate siderurgiei nu permitea să se determine dacă aplicarea normelor fiscale prevăzute de ZRFG unor întreprinderi siderurgice trebuia să facă pe viitor obiectul unei notificări în temeiul Tratatului CECO, în pofida autorizării acordate anterior de către Comisie ca schemă de ajutor în cadrul Tratatului CE.
- 81 Salzgitter subliniază că aplicarea ZRFG întreprinderilor siderurgice nu constituia, în orice caz, un „proiect” de natură să „urmărească instituirea sau modificarea de ajutoare” în sensul acestui articol, întrucât ajutorul acordat regiunilor limitrofe prevăzut de ZRFG s-a acordat cu mult înainte de intrarea în vigoare a celui de al treilea cod privind ajutoarele acordate siderurgiei.

82 Salzgitter subliniază de asemenea că articolul 6 din al treilea cod privind ajutoarele acordate siderurgiei nu se aplica ajutoarelor acordate în temeiul ZRFG, întrucât acestea, fiind acordate în temeiul unei scheme de ajutor autorizate, reprezentau ajutoare existente (Hotărârea din 5 octombrie 1994, Italia/Comisia, C-47/91, Rec., p. I-4635).

83 Salzgitter consideră că, prin notificarea ZRFG către Comisie în 1971, în cadrul Tratatului CEE, Republica Federală Germania o adusese în orice caz la cunoștința Comisiei conform articolului 67 CO și că, prin autorizarea măsurilor fiscale notificate în temeiul Tratatului CE, Comisia declarase în mod implicit că măsura în cauză nu producea nicio „urmare semnificativă asupra condițiilor de concurență” în industriile cărbunelui și oțelului în sensul articolului 67 alineatul (1) CO.

84 Guvernul german susține, în esență, aceleași argumente ca și Salzgitter.

— Aprecierea Curții

85 În prealabil, trebuie amintit că, astfel cum s-a hotărât la punctul 39 din prezenta hotărâre, Tribunalul nu a comis o eroare de drept atunci când a apreciat că ajutoarele vizate prin decizia în litigiu intrau sub incidența interdicției prevăzute la articolul 4 litera (c) CO.

86 Prin urmare, Republica Federală Germania nu s-ar putea prevala de o pretinsă autorizare implicită de către Comisie cu privire la aceste ajutoare în temeiul articolului 67 CO.

- 87 În ceea ce privește raționamentul Tribunalului potrivit căruia Comisia ar fi retras parțial, începând cu cel de al doilea și cu cel de al treilea cod privind ajutoarele acordate siderurgiei, Decizia din 1971 de a nu se opune aplicării ZRFG, ceea ce ar fi creat o incertitudine cu privire la regimul juridic al acesteia, trebuie amintit că articolul 305 alineatul (1) CE prevede că „dispozițiile [...] [Tratatului] [CE] nu le modifică pe cele ale [Tratatului] [CECO], în special în ceea ce privește drepturile și obligațiile statelor membre, atribuțiile instituțiilor acestei Comunități și normele stabilite de respectivul tratat cu privire la funcționarea pieței comune a cărbunelui și a oțelului”.
- 88 Rezultă că Tratatul CE și CECO sunt autonome și că Tratatul CE, precum și dreptul derivat adoptat în temeiul acestuia nu pot produce efecte în domeniul de aplicare al Tratatului CECO (a se vedea în acest sens Hotărârea din 6 iulie 1982, Franța și alții/Comisia, 188/80-190/80, Rec., p. 2545, punctul 31). Dispozițiile Tratatului CE nu se aplică decât în subsidiar, în lipsa unei reglementări specifice în Tratatul CECO (a se vedea în special Hotărârea din 15 decembrie 1987, Deutsche Babcock Handel, 328/85, Rec., p. 5119, punctele 6-14).
- 89 În consecință, prin interzicerea, la articolul 1 din al treilea cod privind ajutoarele acordate siderurgiei, atât a ajutoarelor specifice sectorului oțelului, cât și a ajutoarelor nespecifice acestui sector, Comisia nu a putut realiza o retragere implicită a Deciziei din 1971.
- 90 În ceea ce privește constatarea Tribunalului potrivit căreia adoptarea celui de al doilea și a celui de al treilea cod privind ajutoarele acordate siderurgiei ar fi reprezentat o ambiguitate ca urmare a incertitudinii cu privire la aspectul dacă aplicarea ulterioară a ZRFG trebuia notificată ca „proiect” în sensul articolului 6 din al treilea cod menționat, trebuie să se constate în primul rând că acest articol prevede în mod expres obligația de a informa Comisia în legătură cu proiectele prin care se urmărește să se aplice sectorului siderurgic schemele de ajutor cu privire la care aceasta s-a pronunțat deja în temeiul dispozițiilor Tratatului CE.

91 În plus, spre deosebire de Tratatul CE, Tratatul CECO nu face deosebirea între ajutoarele noi și ajutoarele existente, articolul 4 litera (c) CO interzicând pur și simplu ajutoarele acordate de statele membre, oricare ar fi forma acestora.

92 Curtea a mai hotărât că nu se poate aprecia compatibilitatea ajutoarelor cu piața comună, în contextul codurilor privind ajutoarele acordate siderurgiei, decât prin raportare la normele în vigoare la momentul acordării efective a acestora (Hotărârea Falck și Acciaierie di Bolzano/Comisia, citată anterior, punctul 117).

93 Rezultă, astfel cum susține Comisia, că articolul 6 din al treilea cod privind ajutoarele acordate siderurgiei prevedea în mod clar și neechivoc obligația de notificare către Comisie a ajutoarelor susceptibile de a fi acordate Salzgitter în temeiul ZRFG ulterior intrării în vigoare a codului menționat.

94 Prin urmare, hotărând, pe de o parte, că adoptarea celui de al treilea cod privind ajutoarele acordate siderurgiei realizase o retragere parțială implicită a autorizării acordate pentru ZRFG prin Decizia din 1971 și, pe de altă parte, că articolul 6 din acest cod nu permitea să se determine cu claritate dacă aplicarea ZRFG ulterior adoptării acestui cod intra sub incidența obligației de notificare a „proiectelor” prevăzute la acest articol, Tribunalul a comis erori de drept.

În ceea ce privește termenul de reacție al Comisiei

— Argumentele părților

95 Comisia contestă faptul că ar fi avut cunoștință de aplicarea ZRFG față de Salzgitter înainte de începutul anului 1998 și că ar fi întârziat, prin urmare, să reacționeze.

- 96 Comisia susține că întreprinderile beneficiare ale unui ajutor nu ar putea avea o încredere legitimă în legalitatea ajutorului decât dacă acesta a fost notificat, un operator economic diligent fiind în mod normal în măsură să se asigure că această procedură a fost respectată (Hotărârea din 20 martie 1997, *Alcan Deutschland*, C-24/95, Rec., p. I-1591, punctul 25), și că soluția reținută de Tribunal aduce atingere securității juridice și îi favorizează pe beneficiarii unor ajutoare ilegale.
- 97 *Salzgitter* și guvernul german susțin că situația din cauza în care s-a pronunțat Hotărârea *Alcan Deutschland*, citată anterior, este diferită, întrucât nu este vorba despre faptul dacă un operator economic a putut în mod justificat să considere legale actele unei autorități naționale, ci despre a se stabili dacă Comisia a acționat sau nu a acționat în timp util.

— Aprecierea Curții

- 98 Pentru a hotărî anularea părții din decizia în litigiu referitoare la obligația Republicii Federale Germania de a recupera ajutoarele primite de *Salzgitter*, Tribunalul a mai considerat că Comisia avusese cunoștință despre aceste ajutoare încă de la sfârșitul anului 1988 și că, întrucât nu reacționase înainte de 1998, Comisia încălcase, prin adoptarea acestei decizii, principiul securității juridice.
- 99 Fără a fi necesară pronunțarea cu privire la aspectul dacă Tribunalul a considerat în mod întemeiat că Comisia avusese cunoștință de ajutoarele în cauză încă de la sfârșitul anului 1988, fapt contestat de către aceasta din urmă, trebuie să se constate că raționamentul urmat de hotărârea atacată în ceea ce privește încălcarea principiului securității juridice este eronat.

- 100 Într-adevăr, Curtea a hotărât că, fie și în lipsa unui termen de prescripție stabilit de legiuitorul comunitar, cerința fundamentală de securitate juridică se opune ca Comisia să poată întârzia la nesfârșit exercitarea competențelor sale (a se vedea în acest sens Hotărârea din 14 iulie 1972, Geigy/Comisia, 52/69, Rec., p. 787, punctul 21, precum și, în ceea ce privește ajutoarele de stat ce intră sub incidența Tratatului CECO, Hotărârea Falck și Acciaierie di Bolzano/Comisia, citată anterior, punctele 140 și 141).
- 101 În această privință trebuie amintit că, referitor la ajutoarele de stat care intră sub incidența Tratatului CE, articolul 10 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 659/1999 al Consiliului din 22 martie 1999 de stabilire a normelor de aplicare a articolului 93 din Tratatul CE (JO L 83, p. 1, Ediție specială, 08/vol. 1, p. 41) prevede că, în cazul în care deține informații privind un ajutor pretins ilegal, indiferent de sursa acestora, Comisia va examina aceste informații fără întârziere.
- 102 Pe de altă parte, articolul 15 din Regulamentul nr. 659/1999 prevede că recuperarea ajutoarelor ilegale este supusă unui termen de prescripție de 10 ani, care curge din ziua în care acestea au fost acordate. Astfel cum se arată în considerentul (14) al acestui regulament, acest termen de prescripție este stabilit din considerente de securitate juridică.
- 103 Deși este adevărat că aceste norme nu sunt aplicabile ca atare în domeniul de aplicare al Tratatului CECO, ele se inspiră, în materia ajutoarelor de stat, din cerința fundamentală a securității juridice. Rezultă că, inclusiv în situația în care legiuitorul comunitar nu ar fi stabilit în mod expres un termen de prescripție, Comisia nu poate întârzia la nesfârșit exercitarea competențelor sale.
- 104 Totuși, nu trebuie să se piardă din vedere faptul că notificarea ajutoarelor de stat este un element central al mecanismului comunitar de control privind aceste ajutoare și

că întreprinderile care beneficiază de aceste ajutoare nu se pot prevala de încrederea legitimă în legalitatea acestor ajutoare dacă acestea nu au fost acordate cu respectarea acestei proceduri (Hotărârea Alcan Deutschland, citată anterior, punctul 25).

105 În plus, trebuie luat în considerare faptul că regimul ajutoarelor de stat prevăzut de Tratatul CECO se deosebește, prin caracterul său deosebit de strict, de cel prevăzut de Tratatul CE (a se vedea în acest sens Hotărârea Falck și Acciaierie di Bolzano, citată anterior, punctele 101 și 102).

106 Rezultă că, atunci când, în cadrul Tratatului CECO, un ajutor de stat a fost acordat fără a fi notificat, întârzierea cu care Comisia își exercită competențele de control și dispune recuperarea ajutorului nu atrage nelegalitatea deciziei de recuperare decât în cazuri excepționale, care evidențiază o abținere vădită a Comisiei și o încălcare evidentă a obligației sale de diligență.

107 În consecință, dacă Tribunalul a putut în mod întemeiat să hotărască faptul că beneficiarul unui ajutor de stat poate invoca principiul securității juridice în sprijinul unei acțiuni în anularea unei decizii care impune recuperarea acestui ajutor, el a aplicat greșit acest principiu în cauza cu care a fost sesizat, întrucât nu a verificat dacă Comisia dovedise o abținere vădită și o încălcare evidentă a obligației sale de diligență în exercitarea competențelor de control, aceste aspecte fiind singurele care, în cazuri excepționale, pot atrage nelegalitatea unei decizii prin care Comisia dispune recuperarea, în cadrul Tratatului CECO, a unui ajutor care nu a fost notificat.

108 Din cele de mai sus rezultă că recursul principal trebuie admis și că hotărârea atacată trebuie să fie anulată în măsura în care anulează articolele 2 și 3 din decizia în litigiu.

Cu privire la trimiterea cauzei la Tribunal

- 109 Din prezenta hotărâre rezultă că Tribunalul a hotărât în mod temeinic în hotărârea atacată că Salzgitter a primit ajutoare ilegale din punctul de vedere al Tratatului CECO, dar că, în schimb, această din urmă hotărâre este viciată de o eroare de drept în măsura în care hotărâște anularea părții din decizia în litigiu prin care se dispune recuperarea ajutoarelor în cauză.
- 110 Prin urmare, Tribunalul trebuie, pe de o parte, să se pronunțe cu privire la întrebarea dacă, în împrejurările din speță, Comisia a dovedit o abținere vădită și o încălcare evidentă a obligației sale de diligență și, pe de altă parte, dacă este cazul, să analizeze celelalte motive asupra cărora putuse în mod legal să nu se pronunțe în condițiile în care hotărâse anularea articolelor 2 și 3 din decizia în litigiu, motive întemeiate pe faptul că în mod greșit Comisia ar fi considerat că anumite investiții intrau sub incidența Tratatului CECO, pe faptul că o parte din ajutoarele în cauză ar fi trebuit să fie considerate ajutoare în favoarea protecției mediului și, respectiv, pe faptul că rata de actualizare determinantă reținută ar fi fost greșită.
- 111 Aceste diferite aspecte ale litigiului implică, într-adevăr, analiza unor împrejurări de fapt complexe pe baza unor elemente care nu au fost analizate de către Tribunal și nici dezbătute în fața Curții, astfel încât, cu privire la aceste aspecte, cauza nu este în stare de a fi judecată.
- 112 Prin urmare, cauza trebuie trimisă Tribunalului.

Pentru aceste motive, Curtea (Marea Cameră) declară și hotărăște:

- 1) **Respinge recursul incident.**

- 2) **Anulează Hotărârea Tribunalului de Primă Instanță al Comunităților Europene din 1 iulie 2004, Salzgitter/Comisia (T-308/00), în măsura în care aceasta anulează articolele 2 și 3 din Decizia 2000/797/CECO a Comisiei din 28 iunie 2000 privind ajutorul de stat acordat de Germania în favoarea Salzgitter AG, Preussag Stahl AG și a filialelor siderurgice ale grupului, regrupate în prezent sub denumirea Salzgitter AG – Stahl und Technologie (SAG), și stabilește cheltuielile de judecată.**

- 3) **Trimite cauza Tribunalului de Primă Instanță al Comunităților Europene.**

- 4) **Cererea privind cheltuielile de judecată se soluționează odată cu fondul.**

Semnături